

Голові разової спеціалізованої вченої
ради ДФ 20.051.195

Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника

доктору економічних наук, професору,
професору кафедри фінансів
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Щуру Роману Івановичу

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента,
завідувача кафедри публічного управління та адміністрування
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Жук Ольги Іванівни

на дисертаційну роботу Кривога Ігоря Ігоровича
на тему: «**Механізми публічного управління інвестиційним розвитком
територіальних громад**», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену
раду Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління
та адміністрування
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена процесами трансформації системи публічного управління в Україні, пов'язаними з реалізацією реформи децентралізації, посиленням ролі місцевого самоврядування, а також необхідністю забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територій. У цих умовах особливої ваги набуває формування ефективних механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності, зміцнення фінансової спроможності громад, підвищення їх конкурентоспроможності та покращення якості життя населення.

В умовах децентралізації саме на рівні територіальних громад формується інвестиційний потенціал, відбувається концентрація ресурсів розвитку, реалізуються інфраструктурні та соціально-економічні проєкти. Водночас сучасний етап розвитку громад характеризується низкою системних проблем, серед яких фрагментарність управління інвестиційними процесами, розриви між стратегічним плануванням і реалізацією проєктів, недостатній рівень інституційної спроможності, обмеженість ресурсного забезпечення та недосконалість інструментів моніторингу результативності.

Особливої актуальності досліджувана проблематика набуває в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України, коли територіальні громади є основними суб'єктами відбудови, залучення інвестицій, відновлення інфраструктури та забезпечення життєстійкості. За таких умов формування ефективних механізмів публічного управління інвестиційним розвитком потребує наукового осмислення з урахуванням сучасних безпекових, економічних та інституційних викликів.

З огляду на зазначене, обрана тема дисертаційного дослідження є своєчасною, науково обґрунтованою та практично значущою, відповідає пріоритетам державної політики у сфері публічного управління та адміністрування, а також сучасним потребам удосконалення механізмів інвестиційного розвитку територіальних громад.

Дисертаційне дослідження є складовою науково-дослідної теми «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації: 0120U100494)

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Представлена дисертаційна робота Кривова Ігоря Ігоровича виконана на належному науковому рівні та характеризується системністю викладу матеріалу, обґрунтованістю структури й послідовністю представлення результатів дослідження. У роботі чітко визначено мету та основні завдання дослідження, які відповідають об'єкту й предмету дослідження та узгоджуються із сформульованими положеннями наукової новизни й підсумковими висновками, що забезпечує системність і завершеність дослідження.

Для досягнення поставленої мети автором застосовано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, серед яких системний, інституційний, функціональний, порівняльний аналіз, а також методи узагальнення та систематизації а також методичні підходи до структурування чинників і параметрів інвестиційної привабливості та причинно-наслідкових зв'язків. Використання зазначених методів дало змогу забезпечити достатній рівень аргументованості наукових положень та обґрунтованість отриманих результатів.

У першому розділі роботи розкрито теоретичні аспекти публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад. Автором узагальнено наукові підходи до розуміння інвестиційного розвитку як складової системи публічного управління, систематизовано підходи до визначення механізмів публічного управління, а також уточнено зміст базових категорій дослідження, зокрема понять «територія», «територіальна громада» та «розвиток».

У другому розділі проведено комплексний аналіз сучасного стану публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад. Зокрема, досліджено нормативно-правове забезпечення механізмів

інвестиційного розвитку територіальних громад, проаналізовано чинну законодавчу та інституційну базу регулювання інвестиційної діяльності на місцевому рівні. Значну увагу приділено оцінці організаційно-методичного стану реалізації механізмів інвестиційного розвитку територіальних громад, визначено основні проблеми та обмеження управління інвестиційними процесами в умовах децентралізації. Окремо проаналізовано європейські стандарти публічного управління територіальним розвитком, узагальнено підходи країн ЄС до забезпечення інвестиційного розвитку територій та окреслено можливості їх адаптації до сучасних умов України.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад. Зокрема, розроблено факторну модель інвестиційного розвитку територіальних громад як інструмент управлінської діагностики, що дає змогу оцінювати вплив ключових факторів на ефективність інвестиційних процесів та визначати пріоритетні напрями управлінського впливу. Також запропоновано алгоритм формування керованого інвестиційного циклу територіальної громади, який передбачає послідовність управлінських дій щодо планування, реалізації, моніторингу та коригування інвестиційних процесів. Окрему увагу приділено формуванню системи показників результативності інвестиційного розвитку територіальних громад у публічно-управлінському вимірі, що дозволяє здійснювати оцінювання ефективності реалізації управлінських рішень та рівня досягнення стратегічних цілей розвитку громади. Запропоновані підходи спрямовані на підвищення ефективності управління інвестиційними процесами, забезпечення узгодженості стратегічних, бюджетних та проєктних інструментів розвитку, а також посилення інституційної спроможності територіальних громад.

Загалом сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та практичні рекомендації є достатньо аргументованими, логічно обґрунтованими та базуються на комплексному аналізі теоретичних і прикладних аспектів досліджуваної проблематики. Результати дисертаційного дослідження підтверджують здатність здобувача до самостійної науково-дослідної діяльності та вирішення актуальних завдань розвитку системи публічного управління.

Достовірність та наукова новизна отриманих результатів дисертаційного дослідження.

У дисертації наукова новизна визначається такими положеннями:

вперше:

- розроблено факторну модель публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад, яка інтегрує ендегенні та екзогенні фактори впливу, управлінські інструменти та інституційні елементи, що дозволяє ідентифікувати зони втрати керованості інвестиційними процесами та підвищити ефективність прийняття управлінських рішень;

удосконалено:

- методологічний підхід до організації керованого інвестиційного циклу територіальної громади через розроблення алгоритму, який охоплює етапи планування, формування інвестиційного портфеля, реалізації, моніторингу та корекції управлінських рішень, що забезпечує узгодженість стратегічних, бюджетних і проєктних інструментів розвитку;

- систему показників оцінювання результативності публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад шляхом формування трирівневої системи показників (стратегічного, операційного та процесного рівнів), що дозволяє оцінювати ефективність інвестиційної політики та якість управлінських процесів.

набуло подальшого розвитку:

- теоретико-методологічні підходи до визначення сутності та структури механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад як інтегрованої системи інституційно-правових, організаційно-управлінських, фінансово-економічних, інформаційно-аналітичних і партнерсько-комунікаційних інструментів;

- підходи до управління ризиками інвестиційного розвитку територіальних громад шляхом виокремлення безпекових, фінансових, процедурних та інституційних ризиків і обґрунтування необхідності інтеграції ризик-менеджменту у систему публічного управління;

- підходи до адаптації європейських стандартів управління публічними інвестиціями до умов функціонування територіальних громад України через селективне впровадження європейських практик у стратегічне планування, цифровізацію процедур, портфельне управління та моніторинг результативності.

У цілому наукова новизна та результати дисертаційного дослідження характеризуються високим рівнем обґрунтованості та мають як теоретичну, так і практичну цінність.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження відображено у наукових публікаціях автора, зокрема у фахових наукових виданнях України та матеріалах науково-практичних конференцій різних рівнів.

Опубліковані праці відповідають тематиці дисертаційного дослідження, послідовно розкривають його основні положення, відображають наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. У наукових публікаціях висвітлено ключові аспекти дослідження, пов'язані з удосконаленням механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад.

Результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичних конференціях, що підтверджує їх актуальність, обґрунтованість і практичну значущість. Анотація дисертації відповідає її змісту та належним чином відображає основні результати дослідження.

Оцінка оформлення та змісту дисертації.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до встановлених вимог, щодо підготовки дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Робота має чітку та логічну структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Зміст дисертації узгоджується з темою дослідження, поставленою метою та визначеними завданнями. У роботі послідовно розкрито основні положення дослідження, належним чином обґрунтовано елементи наукової новизни та практичної значущості отриманих результатів. Виклад матеріалу відзначається логічністю, аргументованістю та дотриманням наукового стилю. Ілюстративний матеріал, таблиці та додатки є змістовними й доречно використаними, що сприяє системному представленню та кращому сприйняттю результатів проведеного дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у розробленні та науковому обґрунтуванні підходів до удосконалення механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад. Отримані наукові результати можуть бути використані органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та закладами вищої освіти у процесі стратегічного планування розвитку територій, формування інвестиційної політики громад, організації моніторингу інвестиційних процесів і підвищення інституційної спроможності територіальних громад в умовах децентралізації та післявоєнного відновлення.

Практичну цінність становлять запропоновані автором факторна модель публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад, алгоритм формування керованого інвестиційного циклу територіальної громади та система показників оцінювання результативності управлінських механізмів. Їх використання сприятиме підвищенню ефективності стратегічного та бюджетного планування, удосконаленню процедур супроводу інвестора, розвитку цифрових сервісів, забезпеченню прозорості управлінських рішень і посиленню координації інвестиційної діяльності на місцевому рівні.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується їх впровадженням у діяльність Нововолинської міської ради, де окремі положення використано для вдосконалення нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності, застосування показникових підходів у моніторингу програм розвитку та цифровізації сервісів взаємодії з інвесторами. У діяльності Громадської організації “Рух місцевих громад” результати дослідження застосовано під час підготовки стратегій післявоєнного відновлення громад, оцінювання їх інституційної спроможності та організації моніторингу ефективності проєктів.

Окремі теоретичні та методичні положення дисертації використовуються у навчальному процесі та науково-методичній роботі

Національного аерокосмічного університету “Харківський авіаційний інститут”, зокрема у частині алгоритмізації управлінських процедур, оцінювання інституційної спроможності та застосування цифрових підходів у підтримці управлінських рішень.

Дискусійні положення щодо змісту дисертаційної роботи.

В цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, необхідно водночас звернути увагу на деякі дискусійні положення.

1. У параграфі 1.3 дисертаційної роботи, автором запропоновано трактування відповідних механізмів як інтегрованої системи інституційно-правових, організаційно-управлінських, фінансово-економічних та інформаційно-аналітичних інструментів. Разом з тим, доцільно було б більш чітко структурувати складові такої системи шляхом виокремлення функцій контролю, моніторингу та оцінювання результативності, що мають важливе значення для забезпечення ефективності управління інвестиційними процесами.

2. У параграфі 2.2 дисертаційної роботи автором проведено аналіз сучасного стану реалізації механізмів інвестиційного розвитку територіальних громад та визначено ключові проблеми управління інвестиційними процесами на місцевому рівні. Водночас окремі висновки потребують більш ґрунтовного підтвердження, зокрема щодо причин низької ефективності реалізації інвестиційних проєктів у частині інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, кадрового забезпечення та взаємодії з потенційними інвесторами.

3. У параграфі 2.3 автором досліджено європейські стандарти публічного управління територіальним розвитком та можливості їх адаптації в Україні. Разом з тим дискусійним залишається питання практичної імплементації окремих європейських підходів у діяльність територіальних громад України з урахуванням відмінностей у рівні їх фінансової та інституційної спроможності, а також сучасних безпекових викликів і умов післявоєнного відновлення.

4. Запропонована автором система оцінювання результативності механізмів публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад має значну наукову цінність, однак потребує подальшої конкретизації у частині методики застосування на практиці до різних типів територіальних громад.

Однак, зазначені дискусійні положення не знижують наукової та практичної цінності даного наукового дослідження.

Загальний висновок на дисертаційну роботу.

Дисертаційна робота Кривова Ігоря Ігоровича є завершеним, самостійним та цілісним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. У роботі отримано результати, що характеризуються науковою

новизною та мають важливе практичне значення для розвитку публічного управління. Дисертація виконана на належному науковому рівні, відзначається логічною структурою, послідовністю викладу матеріалу та обґрунтованістю сформульованих висновків і рекомендацій. Наукові положення, подані до захисту, є результатом самостійної роботи автора. У процесі виконання дослідження здобувачем дотримано принципів академічної доброчесності.

З огляду на актуальність теми, наукову новизну, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, а також практичну значущість сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна робота Кривова Ігоря Ігоровича «Механізми публічного управління інвестиційним розвитком територіальних громад» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам до оформлення дисертацій, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Кривов Ігор Ігорович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування факультету управління
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Ольга ЖУК